

Index: [google scholar](#), [research gate](#), [research bib](#), [zenodo](#), [open aire](#).

[https://scholar.google.com/scholar?hl=ru&as\\_sdt=0%2C5&q=wosjournals.com&btnG](https://scholar.google.com/scholar?hl=ru&as_sdt=0%2C5&q=wosjournals.com&btnG)

<https://www.researchgate.net/search/publication?q=worldly%20knowledge>

<https://journalseeker.researchbib.com/view/issn/3060-4923>

## JADID PEDAGOGIKASINING ASOSIY TAMOYILLARI VA UNING ZAMONAVIY TA'LIM TIZIMIDAGI O'RNI

*Xasanboyev Javohir Umidbek o'g'li*

*Urganch davlat pedagogika instituti 2- bosqich talabasi*

**Annotatsiya:** Ushbu ilmiy maqola jadid pedagogikasining asosiy tamoyillari va uning zamonaviy ta'lim tizimidagi o'rnini tahlil qiladi. Jadid pedagogikasi XIX asr oxiri va XX asr boshlarida turkiy xalqlarda ta'lim sohasida amalga oshirilgan islohotlar va yangiliklar asosida shakllandi. Maqolada jadid pedagogikasining muhim tamoyillari, jumladan, ilmiy, milliy, diniy va taraqqiyparvar yondashuvlar kabi jihatlar ko'rib chiqiladi. Zamonaviy ta'lim tizimida jadid pedagogikasining ahamiyati, uning o'quvchilarga bo'lgan ta'siri va ta'limdagi yuksalishdagi o'rni hamda metodikasi tahlil etiladi. Shuningdek, maqolada jadid pedagogikasining asosiy yutuqlari, tarbiyaviy va o'quv dasturlarida o'zgarishlarni keltirib chiqarganligi va bugungi kunda ta'lim tizimidagi dolzarbligi haqida so'z yuritiladi.

**Kalit so'zlar:** Jadid pedagogikasi, ta'lim islohotlari, zamonaviy ta'lim tizimi, pedagogik tamoyillar, ilmiy ta'lim, metodika, tarbiya, o'quv dasturlari, innovatsiyalar, milliy ta'lim.

**Abstract:** This scientific article analyzes the main principles of Jadid pedagogy and its place in the modern education system. Jadid pedagogy was formed on the basis of reforms and innovations implemented in the field of education in the Turkic peoples at the end of the 19th and beginning of the 20th centuries. The article considers the important principles of Jadid pedagogy, including scientific, national, religious and progressive approaches. The importance of Jadid pedagogy in the modern education system, its impact on students and its role and methodology in the advancement of education are analyzed. The article also discusses the main achievements of Jadid pedagogy, the changes it has caused in educational and curriculum programs, and its relevance in the education system today.

**Keywords:** Jadid pedagogy, educational reforms, modern education system, pedagogical principles, scientific education, methodology, upbringing, curricula, innovations, national education.

**Аннотация:** В данной научной статье анализируются основные принципы современной педагогики и ее место в современной системе образования. Джадидская педагогика сформировалась на основе реформ и нововведений, осуществленных в сфере образования среди тюркских народов в конце XIX — начале XX вв. В статье рассматриваются важные принципы современной педагогики, включающие научный, национальный, религиозный и прогрессивный подходы. Анализируется значение современной педагогики в современной системе образования, ее влияние на учащихся, а также ее роль и методология в совершенствовании образования. В статье также рассматриваются основные достижения джадидской педагогики, изменения, которые она привнесла в образовательные и учебные программы, и ее актуальность в современной системе образования.

**Ключевые слова:** Современная педагогика, образовательные реформы, современная система образования, педагогические принципы, научное образование, методика, воспитание, учебные программы, инновации, национальное образование.

**Kirish:** Jadid pedagogikasi XIX asrning oxiri va XX asrning boshlarida Turkiston hududida shakllangan bir ta'lim tizimi bo'lib, o'zining yangicha yondashuvlari va modernizatsiya tamoyillari bilan o'z davrida katta ahamiyatga ega bo'lgan. Bu pedagogik yo'nalish, asosan, jaholatga qarshi kurashish, ilm va ma'rifatga asoslangan jamiyatni shakllantirish maqsadida turli bilimlarni o'rgatish va yangi pedagogik metodlarni tatbiq etish orqali ilmiy va madaniy taraqqiyotni ta'minlashga intildi. Bugungi kunda, jadid pedagogikasining asosiy tamoyillari zamonaviy ta'lim tizimida ham muhim ahamiyat kasb etadi va bu tamoyillarni o'rganish, ularni takomillashtirish va yangi pedagogik yondashuvlarga tatbiq etish o'qituvchilar, talaba va ilmiy tadqiqotchilar uchun alohida ahamiyatga ega.

**Jadid pedagogikasining asosiy tamoyillari:** Jadid pedagogikasining asosiy tamoyillari, avvalo, ularning yuksak ilmiy va ma'naviy qadriyatlarni rivojlantirishga intilishi bilan ajralib turadi. Ushbu tamoyillarni quyidagicha tasniflash mumkin:

1. **Ilmiy-texnikaviy yondashuv:** Jadid pedagogikasi, ilmning o'zgaruvchan tabiati va zamon bilan hamnafas bo'lishni ta'minlashni asosiy vazifa deb bilgan. U zamonaviy fan va texnologiyaning rivojlanishiga moslashish va o'quv jarayonini shunga muvofiq tashkil qilishni maqsad qilgan.
2. **Milliy qadriyatlarni saqlash va rivojlantirish:** Jadid pedagogikasi, milliy an'analarga hurmat bilan qaragan holda, ularni o'qitish va yangi avlodga etkazish muhimligini ta'kidlagan. Shu bilan birga, milliy tarix, madaniyat, adabiyot va tilni o'rganish orqali milliy o'zlikni saqlashga qaratilgan tamoyillarni ilgari surgan.
3. **Tenglik va erkinlik:** Jadid pedagogikasi, barcha talabalarga teng imkoniyatlar yaratishni o'zining asosiy tamoyillaridan biri sifatida ko'rgan. Bu, ayniqsa, ayollarni o'qitish, barcha sinflar uchun bir xil ta'lim imkoniyatlari yaratish va jamiyatda ijtimoiy tenglikni ta'minlashni anglatgan.
4. **Kreativ va innovatsion yondashuv:** Jadid pedagoglari o'quv jarayonida talabalarga faqat bilim berish bilan cheklanmay, balki ularni mustaqil fikrlashga, kreativ yondashuvlarga va zamonaviy dunyoqarashlarni qabul qilishga undagan. Ularning fikricha, o'quvchi faqat yodlashni emas, balki yangi g'oyalarni yaratishni va rivojlantirishni o'rganishi kerak edi.
5. **Hayotga yaqin ta'lim:** Jadid pedagogikasi o'quvchilarga faqat nazariy bilimlarni berish emas, balki amaliy hayotga yaqin bilimlar ham berishni maqsad qilgan. Bu tamoyil o'quv jarayonini yanada samarali va foydali qilishga yordam bergan.

**Jadid pedagogikasining zamonaviy ta'lim tizimidagi o'rni** Bugungi kunda, jadid pedagogikasining tamoyillari zamonaviy ta'lim tizimida o'z aksini topadi. Avvalo, ilmga asoslangan, innovatsion yondashuvlar, kreativiyta, erkin fikrlash va tenglik tamoyillari pedagogik metodologiyaning asosiy qismlariga aylangan. Zamonaviy ta'lim tizimi, ayniqsa, o'quvchilarga faqat bilim berishdan ko'ra, ularga fikrni mustaqil rivojlantirish, ijtimoiy hayotga moslashish, yangi g'oyalarni kashf etish imkoniyatlarini yaratishga qaratilgan. Zamonaviy ta'lim tizimida, ayniqsa, o'qituvchilar va o'quvchilar o'rtasidagi o'zaro hamkorlik muhim rol o'ynaydi. Bu esa jadid pedagogikasining hamkorlik va o'zaro hurmatga asoslangan ta'lim metodlariga to'g'ri keladi. Shuningdek, milliy qadriyatlarni o'rganish va saqlashga qaratilgan tamoyil ham zamonaviy o'quv dasturlariga kiritilgan, bu esa jamiyatda o'zlikni anglash va milliy madaniyatni rivojlantirishga xizmat qiladi. Jadid pedagogikasi, shuningdek, amaliy ta'limga katta e'tibor bergan bo'lib, bu tamoyil ham hozirgi zamon o'quv tizimlarida muhim o'rin tutadi. Talabalar o'z bilimlarini amalda qo'llashga, tajriba o'ttirishga va nafaqat nazariy, balki amaliy ma'lumotlarga ham ega bo'lishlari kerak.

**Xulosa:** Jadid pedagogikasi o'z vaqtida bilim va ma'naviyatni rivojlantirishga, ijtimoiy tenglikni ta'minlashga, ilm va texnologiyalarni o'rgatishga qaratilgan yangicha yondashuvlarni ilgari surgan. Bugungi kunda esa bu tamoyillar, zamonaviy ta'lim tizimlarida, innovatsion yondashuvlar, tenglik, erkin fikrlash va milliy qadriyatlarni saqlashda davom etmoqda. Jadid pedagogikasining asosiy tamoyillarini o'rganish va ularni zamonaviy ta'lim jarayonida qo'llash, ta'lim tizimining sifatini yaxshilashga yordam beradi va yangi avlodni bilimli, ijtimoiy faol, va milliy o'zligini anglagan shaxslar sifatida tarbiyalashga xizmat qiladi.

#### Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. **G'afforov, T.** (2010). *Jadid pedagogikasi: Tarixiy va nazariy asoslar*. Toshkent: O'qituvchi nashriyoti.
2. **Mahmudov, S.** (2012). *Zamonaviy ta'lim tizimida jadid pedagogikasining ahamiyati*. O'zbekiston pedagogika jurnalining maxsus soni, 45-58.
3. **Sharipov, X.** (2015). *Jadidchilik va pedagogika: O'rganish va ta'limning yangi yondashuvlari*. Toshkent: Yangi nashr.
4. **Kasimov, M.** (2018). *Jadid pedagogikasining asosiy tamoyillari va ularning ta'lim jarayoniga qo'llanilishi*. Pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha ilmiy maqolalar to'plami, 101-108.
5. **Shamsiyev, A.** (2017). *O'zbekiston ta'lim tizimida jadidchilikning o'rni*. Pedagogik innovatsiyalar, 12(2), 75-81.
6. **Valiyev, F.** (2014). *Jadid pedagogikasining metodik jihatlari*. O'zbekiston pedagogika ilmiy-jurnalistik to'plami, 23-27.
7. **Isakov, T.** (2016). *Jadid pedagogikasining etnik ta'lim tizimiga ta'siri*. O'zbekiston tarixi va madaniyati, 10, 48-53.